

Foute Amerikaanse aanklagers

Washington – Over de laatste dertig jaar hebben Amerikaanse rechters ruim tweeduizend keer hun strafmaat aangepast omdat zij van oordeel waren dat openbare aanklagers de regels hadden geschonden. In vijfhonderd gevallen stelden zij vast dat er fouten waren gemaakt zonder tot strafvermindering te besluiten.

Dat concludeert het *Center for Public Integrity* (CPI), een onafhankelijk onderzoeksinstituut in Washington, op basis van een diepgravend onderzoek in juridische en journalistieke bronnen. Eenentwintig onderzoekers zochten drie jaar lang in juridische databanken naar strafdossiers waarin rechters het woord ‘*prosecutorial misconduct*’ in de mond namen. (De term beschrijft een waaier aan procedurele fouten, zoals het achterhouden van bewijsmateriaal, het onwettig beïnvloeden van de jury of het selecteren van juryleden op grond van racistische of sexistische criteria.) Bovendien speurden de onderzoekers alle verwijzingen naar eerdere zaken na en vlooden ze door tientallen krantenarchieven.

In een rapport getiteld *Harmful Error - Investigating America's local prosecutors* (zie <http://www.publicintegrity.org/pm/>) schrijft het centrum in totaal 11.452 uitspraken te hebben gevonden waarin rechters de term ‘*prosecutorial misconduct*’ in de mond namen. Maar in de meeste gevallen beoordeelden zij de overtreding uiteindelijk als onbelangrijk.

Volgens projectleider Steve Weinberg van het CPI tonen de cijfers aan dat aanklagers die regels oprekken en overtreden ‘een serieus probleem’ vormen in het Amerikaanse rechtssysteem. Aanklagers, aldus het rapport, treden in de praktijk immers vaak op als rechter en jury tegelijk: ze beslissen of een verdachte vervolgd wordt of dat die vervolging, tegen door de aanklager te bepalen voorwaarden, wordt afgekocht. Slechts een op de twintig arrestaties leidt tot een rechtszaak.

Volgens aanklagers wijst het onderzoek echter precies op het omgekeerde: dat machtsmisbruik minder vaak voorkomt dan door de ruime media-aandacht wordt gesuggereerd. Wanneer de 27.000 Amerikaanse aanklagers in dertig jaar tweeduizend keer op de vingers worden getikt, betekent dat immers één overtreding per jaar op elke vierhonderd aanklagers – nauwelijks te betitelen als een hevige epidemie.

‘De werkelijkheid is dat machtsmisbruik sporadisch voorkomt,’ stelde bestuurslid Joshua Marquis van de Nationale vereniging van openbare aanklagers in een reactie. ‘Maar die zeldzame gevallen zijn belangrijk genoeg om aanzienlijke aandacht van zowel rechtbanken als media te verdienen.’ (Peter Vermij)

Tunesische rechter verbiedt advocaten te staken

Dictator Ben Ali ziet Tunesisch deken Béchir Essid, die hij vorig decennium al enige jaren gevangen liet houden, als een geducht tegenstander die op alle mogelijke manieren moet worden bestreden. Ben Ali was zeer verbolgen toen Essid als deken werd gekozen en vooral ook toen hij begin 2002 opriep tot een advocatenstaking van één dag. Dit als protest tegen de aantasting van de onafhankelijkheid van advocatuur en rechterlijke macht. Zo’n 3900 van de Tunesische advocaten gaven gevolg aan die oproep, 91 deden dat niet.

Enkelen van die laatsten, aanhangers van Ben Ali, spanden een administra-

tierechtelijke procedure aan tegen de Raad van de Tunesische Orde en Deken Essid. Doel hiervan was de stakingsoproep nietig te doen verklaren. Dat is op 8 juli jl. gebeurd. De uitspraak wordt opgevat als een stakingsverbod. Zelfs advocaten die niet aan de staking deelnamen, wijzen deze beperking van hun vrijheid af.

De uitspraak is een nieuw teken dat van een onafhankelijke rechterlijke macht in Tunesië geen sprake is en dat de onafhankelijkheid van de advocatuur verder wordt aangetast.

(W. van Manen, advocaat te Amsterdam)

Sluitstuk Senaat

Natuurlijk: het politieke primaat ligt bij de Tweede Kamer. Maar na de hobbel van de behandeling door de Eerste Kamer moet de advocaat met het product aan de slag. Maandelijks reflecties op de *Chambre de réflexion*.

Op 3 juni heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel **Consumentenbeschermende regels inzake koop en bouw van woningen (23.095)** bijzitten en staan aangenomen. Vermoedelijk zal de wet op 1 september aanstaande in werking treden. De belangrijkste wijzigingen betreffen het vereiste van een schriftelijke overeenkomst en een verplichte bedenktijd van drie dagen voor de koper als sprake is van een consument/koper van een woning, alsmede de mogelijkheid van *Vormering* door de notaris van een koopovereenkomst in de openbare registers.

Hiermee is een einde gekomen aan de jarenlange discussie over verplichte notariële tussenkomst dan wel bedenktijd voor de consument/koper van een woning. Ondanks felle kritiek op het wetsvoorstel, zowel in de Tweede als Eerste Kamer – het wetsvoorstel zou de consument toch nog onvoldoende bescherming bieden – heeft minister Donner vastgehouden aan dit wetsvoorstel. Wel moet hij binnen zeven maanden een brief aan de Eerste Kamer zenden met daarin voorstellen die de koper van een huis nog beter kunnen beschermen.

In die brief zal het voorstel worden gedaan om voor aankoop van alle onroerende zaken in de toekomst een schriftelijke koopovereenkomst verplicht te stellen, ook zal daarin vermeld worden aan welke minimumeisen een dergelijke overeenkomst zal moeten voldoen. Verder zal de bedenktijd mogelijk worden uitgebreid naar zeven dagen, met de mogelijkheid deze te laten vervallen als er sprake is van een notariële koopovereenkomst.

Op 17 juni werd zonder stemming aangenomen het wetsvoorstel **Wet internationale misdrijven (28.337)**. Daarnaast werden de **Technische wijzigingen Vreemdelingenwet 2000 en Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers (28.630)** zonder beraadslagingen en zonder stemming aangenomen.

Op 24 juni deed de vaste commissie voor Justitie een voorbereidend onderzoek naar de goedkeuring van de op 29 mei 2000 te Brussel totstandgekomen **Overeenkomst, door de Raad vastgesteld overeenkomstig art. 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de Lid-Staten van de Europese Unie (28.350 (R 1720))** alsmede twee aanverwante wetsvoorstellen.

Vlak voor het zomerreces, op dinsdag 1 juli, heeft de commissie Justitie de procedure bepaald van het **Rechtstreeks beroep (27.563)** en van het wetsvoorstel tot **Verhoging opbrengst van griffierechten (28.740)** dat op 24 juni door de Tweede Kamer werd aangenomen. Het voorbereidend onderzoek door de Eerste Kamer ten aanzien van deze wetsvoorstellen zal plaatsvinden op 9 september. Indien de Eerste Kamer ook akkoord gaat, betekent dit in één jaar tijd een verhoging van de griffierechten met bijna 22%, de indexering van 6,85% per 1 februari 2003 en de verhoging middels het wetsvoorstel van 15%. Het ziet er niet naar uit dat de Eerste Kamer bereid is deze verhoging een halt toe te roepen.

De Eerste Kamer gaat 3 september weer aan de slag. Vanaf dat moment zullen de verrichtingen weer nauwkeurig worden gevolgd.

Anne-Marika van Arkel